

מסורת הש"ס

א) נבשרי' וימא עה: ד"ה סגולים פירש קול'ס בלשון ארמי' (ב) ונעיל מג: לקמן נח:א, g) שייך לע"ב, ד) ז"א אכל אי אמרינן, e) ונעיין תוס' בברכות יט: ד"ה פרה ותוס' ע"ז כל: ד"ה פרה וכו',

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה אכל ביני וכו' דוורדא או שהא:
ב) תוס' ד"ה (בדף הקודם) היינו וכו' אי לא סבין מוא' ע"ז וזות אי נמחק:

מוסף רש"י

הני תרתי ברעי דסמיכי להדדי. אם יש שני צוות בריאה ואין חוט הריאה מפסיק ביניהן טריפה, דאמרין מחמת נקב שהיא צניחין נדבקי' יחד ועלה צניחה קרום וקו"ל קרום שעלה מחמת מכה אינו קרום וטריפה, כי עתה לילך זה הקרום ויעמוד הנקב ותמות מיד (הפירוש עמי קס). ה' אוני אית לה לריאה. לנב מתרי האומות הגדולות (שם עמי קסא). או חליף. היינו חסרה ממקום שהיא ראויה להיות שם (ועלי' מג.). חיוי ברייתא. הרועות בלפ' ובעירם (עלי' מג.).

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סרסי צועי דסמיכי אהדדי. קים ליה לרנא דאינן סמוכות אלא מחמת נקב שהיה צריאה והעלה הנקב את הצוות הללו סביביו: **הדא ומסחויא כסרסי**. ואם אחת היא ונראה כמין סדק באמצעייתה

ודומה לז': **צועינן לה**. באחת מזדיה: **סלס מימינא**. דצהמה והיא

לימין הטבח כשהיא תלויה ברגליה וצני מעיה כלפי הטבח: **יסיר**. סבירא ליה לרנא דכנטול דמי. ולית הלכתא כוותיה כדאמרין בסמוך ורלמי שהשירה מורי רצינו יעקב אכל בחסיר וחליף הלכה כמותו דליכא מאן דפליג: **אמר ליה**. רב אחא לטבח כשלא מן הבית: **מאי אמר נך**. מרימר: **אמר ליה**. רב אחא לטבח: **הדר עיילא קמיה**. דלמא לא עיין בה שפיר. דסבירא ליה לרב אחא הא דרנא: **וה"מ**. דיתרת כשרה דקיימא דרנא דאוני: **אכל צני צני**. כגון מלמטה לערוגה כעיוניתא דוורדא א) ששהיא צין שתי הערוגות מלמטה או שיש אחת באמצע האומא על גבה שלא כסדר חיתוכא דאוני טרפה: g) **ברייטא**. רעות בלפ'ר. ואמרי לה ברייתא צריאות ושמונות: **עינויטא**. כמו אינויטא אונה קטנה. דוורדא על

שס"ז קלישתה ואדומה: **וה"מ מגואי**. מתחת: a) **אפילו כטרפא דאסא**. קטנה בעלה של הדם. ומדסבר רב אשי למיטרפה שמע מינה לאו אורחה וצחינ דידן דלית ברובא דידהו אי משכחינא ריאה דלית בה עינויטא כשרה. ויש אומרים שאם חסרו אונות הימין מנטרפין לה צהדיהו הואיל ויתרת היא ובתשובת יאזעבליים מנאחי כן אכל לא שמעתי ואין הדבר נראה צעיינ הואיל ולא קיימא דרנא דידהו יתרת היא ואותם הראויות להיות וחסרות והוא לא כחליף וטרפה וכדמשכתחן תרתי עינויטא שמעתי מפי מורי הזקן שנחלקו בה גדולי הדור ר' יהודה צן רבי ברוך ותצרייו ולא פירש לי דעתו ונראה לי שהיא טרפה דהא יתרת דביני צניי היא ולאו אורחה דחדא גופה לא אכשרן אלא משום דכל הנן צרייתא הכי אית להו: דדמיא

פירוש הקונטרס אע"ג דקרום העולה מחמת מכה אינו קרום היינו כשאינו סרוך צשום מקום אכל כשהיא סרוכה צמקום שאינה עומדת להתפרק סותמתה ומגינה יותר שהקרום הולך וחזק ומיהו הא דפרוך רב יוסף לרבינא רב תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתיימת הסרכא א) אמאי טרפה כו' ה"נ הוה מצי לאקשוי אמאי דמכשר רנא תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתיימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופרוך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרנא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רצינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא בלא שמתריצין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות בללעות או בצשר שצין הללעות והשתא אם הסרכות באות בלא נקב א"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן צריאה הסרוכה לדופן צמקום צריטא דאוני יא' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואו אחי שפיר דדדקינן לה בנפיהה שמה עדין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אללה פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושללתי את פי רצינו ועקב צ"ר יקר והמירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונה סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרנא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שצעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאדוני המיר רנא כמו שמפרש בקונטרס שעומדת במיצר החזה כדלקמן ואינה מתפרקת אכל באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל ההמירה להציב ראיא וכן צה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיו"א יא' ומזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומיו של רצינו שלמה שפשט היתר וכל רצותיו אוסרין חוץ מרצו (של) הזקן ואנו ממקום שפשט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרצינו גרשום ורצינו נחשון גאון ור"ת ורצינו שמואל ור"י צן רצינו יהודה כולם מתירים ובתוספות רצינו יהודה להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורנא אמר סתם צין צימין צין בשמאל והא דלא אמר שצעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא יא' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רנא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא דאונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **אי שפבי אהדדי חדא היא ובשרה**. כתב צעל הלכות גדולות דצוות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ותימה דמה ענין זה אלל זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי באמצע ואין לאסור מפני שנראה כשתי צוות דהא מכשרינן היכא דשפכי אהדדי ושמא הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב ועוד ליזהר שכל דצריהם דברי קבלה וכן פסק רצינו יא' גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא צישרא כשרה: **יא' צא טרפה**. כתוב בהלכות טרפות של רצינו גרשום דאפילו יש הפסק ציניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ציניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי אהדדי וכשרה וכתב רצינו יהודה דוקא צוות שיש בהן מוגלל אכל צמחים קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רצינו שמואל: **ב"ה** הני עיזי **ברייטא הבי אית דהו**. והא דאמר דצניי צניי טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענויטא דורדא פירש בקונטרס דכי משכתחן תרתי דטרפה דהא יתרת דצניי וצניי לאו אורחה דחדא גופה לא ייז אכשר אלא משום דכל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורצינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ייז ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולוה אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי צרייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת כשרה ונראה דאין ראיא מצהמות שלנו דשמה חלוקות משלהם כדאשכחן בפרק הלוקח צמהה (בברכות דף יט:) דפרה צת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים בשנה שיהי e) אם לא שאלמר דכשיוולדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה מצחי עינויטא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינויטא מטטרפת להשלים: אכל

דכסדרן כשרה היינו צמקום צסמוכות האונות זו לזו דחצרטה מגינה

על הנקב י' אם כן צחנם הוה מחלק צין כסדרן לשלא כסדרן אם היה חילוק אפילו כסדרן ואם היינו מפרשים היינו צריתייהו שזהו גידולה שרגילה הסירכא לצא שם בלא נקב הוה ניחא אכל ר"ח פירש

ואמר רבא א'הני תרתי בועי דסמיכי להדדי לית להו בדיקותא צחדא ומתחויא בתרתי מייתין^ב סילוא ובועינן לה אי שפכן להדדי חדא היא וכשרה ואי לא תרתי נינהו וטרפה ואמר רבא ג'ה' אוני אית לה לריאה אפה כלפי גברא תלתא מימינא ותרתי משמאלא י'חסיר או יתיר או חליף טרפה ההוא יתירתא דאתאי לקמיה דמרימר הוה יתיב רב אחא אבבא א"ל מאי אמר לך א"ל אכשרה ניהלה א"ל הדר עיילא קמיה א"ל זיל אימא ליה למאן דיתיב אבבא ה"לית הלכתא כוותיה דרבא ביתרת והני מילי דקיימא בדרא דאוני אבל ביני ביני טרפה ההוא ביני ביני דאתא לקמיה דרב אשי סבר רב אשי למיטרפה א"ל רב הונא מר בר אויא וכל הני i) חיוי ברייתא o) הכי אית להו וקרו לה טבחי עינויטא דוורדא והני מילי מגואי אבל

דאיכא ריעותא והוא היה צודק להחמיר דאי מתרמי יז דהיא מצבצבא הוה טריף ומיהו קשה דקאמר מר וטורא הא דרב נחמיה דצדיק לה צפשויר אדרנא מתנינן לה אחרי אוני דסריכי שלא כסדרן וההיא צדיקה הויה כדי להכשיר אי לא מצבצבא והשתא והלא לעולם לא תצבצן ומיהו היינו הא דפריך עליה בשלמא הכא תלינן דיופן אכל התם אי האי אינקב טרפה ואי האי אינקב טרפה ופירש שם צקונטרס בשלמא הכא צדיק לה דאי לא מצבצבא לא אמרינן דניקבה ונסתמה צכיון דאיכא למיתליה דיופן תלינן דיופן וכשרה אלא הכא גצי תרתי אוני מכדי סירכא זו מחמת מכה היתה והי מינייהו דאינקבז טרפה והא דלא מפקא זיקא קרום עלה בה וסתמה ומיהו לפירוש שפירש שקרום עולה בלא נקב קשה הלשון דלא הוה ליה למימר אי האי אינקיב אלא אי האי מיינקיב ושמא אינקיב הוי כמו מיינקיב ויש ליישב אינקיב אלא סרוך צשום מקום אכל כשהיא סרוכה צמקום שאינה עומדת להתפרק וזחוק ומיהו הא דפרוך רב יוסף לרבינא רב תרי אוני דסמיכי אהדדי כסדרן כיון דניקבה אמאי כשר ע"י סתיימת הסרכא אלא דרב יוסף שמע הא דרבינא צרישא ופרוך עלה ואי הוה שמיע ליה מילתא דרנא הוה נמי פריך עלה ומתוך הלכות טרפות של רצינו גרשום ותשובת הגאונים שכתב הרב ר' יוסף ט"ע משמע נמי שהסרכא מחמת נקב היא בלא שמתריצין נפיהה כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סמוכות וסרוכות בללעות או בצשר שצין הללעות והשתא אם הסרכות באות בלא נקב א"כ כסדרן למה לריך נפיהה כיון דלא י' מתפרק וכן צריאה הסרוכה לדופן צמקום צריטא דאוני יא' אם לאו דאמר דאין סירכא אלא מחמת נקב ואו אחי שפיר דדדקינן לה בנפיהה שמה עדין לא נסתם הנקב ואונא הסרוכה לאומא והיא אללה פירש בקונטרס מעשה בא לידי ושללתי את פי רצינו ועקב צ"ר יקר והמירה לי לנכול ופירש לי טעמו וטעם האוסרין ונראה לו דשרי ור"ת פסק לאיסור ואמר דכל המאכיל אונה סרוכה באומא מאכיל טרפות בישראל דנראה טעם האוסרין דרנא לא הכשיר אלא בתרי אוני ואומא אין שם אונא עליה אלא שם ריאה כדאמר רבא ה' אוני יש לה לריאה ואם איתא שצעה מצעי ליה ולכן קראוה ראשונים אומא לפי שאינה בכלל אונות דשם ריאה עליה שזהו עיקר הריאה ובאדוני המיר רנא כמו שמפרש בקונטרס שעומדת במיצר החזה כדלקמן ואינה מתפרקת אכל באומא דהיינו ריאה לא המיר ועל ההמירה להציב ראיא וכן צה"ג ובתשובת הגאונים והר"ר משה דפונטיו"א יא' ומזכר בערוך עם הגאונים וכן נוהגים בכל מקום לאיסור חוץ ממקומיו של רצינו שלמה שפשט היתר וכל רצותיו אוסרין חוץ מרצו (של) הזקן ואנו ממקום שפשט היתר של רש"י וכתב הר"י ז"ל שרצינו גרשום ורצינו נחשון גאון ור"ת ורצינו שמואל ור"י צן רצינו יהודה כולם מתירים ובתוספות רצינו יהודה להמיר בשם ריב"ז דאי לא הוה אומא בכלל אוני לא תמנא שלא כסדרן בשמאל ורנא אמר סתם צין צימין צין בשמאל והא דלא אמר שצעה אוני אית לה לריאה משום חסיר וחליף נקט חמשה דאומא אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא יא' לחמשה אוני ועוד נמי נראה דאפילו אם אין אומא שם אונא עליה מכל מקום נקט רנא אוני לאשמעינן דאפילו באוני שלא כסדרן טרפה כדמפרש בקונטרס ואי הוה נקט אונא הסרוכה לאומא הוה אמינא דאונא דאונא אפילו שלא כסדרן כשרה: **אי שפבי אהדדי חדא היא ובשרה**. כתב צעל הלכות גדולות דצוות צשיפולי ריאה דהיינו צשיפולי אונות או אומות טרפה ופירש הטעם דכל יתר כנטול דמי ותימה דמה ענין זה אלל זה ואי חשיב ליה יתר צסוף ריאה הכי נמי באמצע ואין לאסור מפני שנראה כשתי צוות דהא מכשרינן היכא דשפכי אהדדי ושמא הטעם דכשעומד צסוף סופו ליפסק ולינקב ועוד ליזהר שכל דצריהם דברי קבלה וכן פסק רצינו יא' גרשום וכתב דאי מהדר לה הודרנא צישרא כשרה: **יא' צא טרפה**. כתוב בהלכות טרפות של רצינו גרשום דאפילו יש הפסק ציניהם כחוט השערה טרפה משמע דאי איכא ציניהן כשני חוטין לא חשיב סמיכי אהדדי וכשרה וכתב רצינו יהודה דוקא צוות שיש בהן מוגלל אכל צמחים קשין אפילו סמיכי כשרה וכן פירש רצינו שמואל: **ב"ה** הני עיזי **ברייטא הבי אית דהו**. והא דאמר דצניי צניי טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענויטא דורדא פירש בקונטרס דכי משכתחן תרתי דטרפה דהא יתרת דצניי וצניי לאו אורחה דחדא גופה לא ייז אכשר אלא משום דכל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורצינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי צרייתא הכי אית להו ייז ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולוה אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי צרייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת כשרה ונראה דאין ראיא מצהמות שלנו דשמה חלוקות משלהם כדאשכחן בפרק הלוקח צמהה (בברכות דף יט:) דפרה צת שלשה שילדה ודאי לכהן וצהמות שלנו יולדות לפעמים בשנה שיהי e) אם לא שאלמר דכשיוולדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה מצחי עינויטא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינויטא מטטרפת להשלים: אכל

אכל

מו.

עין משפט
נר מצוה

פ א ב מיי' פ"ז מהל' שחיטה הלי"א סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' לו סעי' ג:
פא ב מיי' שם פ"ח הל"א סמג שם טוש"ע יו"ד סי' לה סעיף ב ובהגיה:
ד [מיי' שם הלכה ב ג טוש"ע שם סעיף א:]
פב ה ו מיי' שם הל"א טוש"ע שם סעיף ג:

שיטה מקובצת

א) כל הני חיוי ברייתא ואמרי לה כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו:
ב) כעיוניתא דוורדא או בין שתי: g) ברייתא רעות באפ' ואמרי לה ברייתא בריאות ושמונות:
ד) דוורדא על שם שהיא קלישתא ואדומה:
e) ובתשובת הגאונים הבבליים:
ו) ואותן הראויות להיות חסרו והויא לה:
ז) מגינה על הנקב ניחא אבל א"כ בתנם:
ח) דאי מתרמי דמכבצבא הוה טריף:
ט) אי לא סבך מאי טרפה כו' כשהאונות סרוכות זו לזו כסדרן או סרוכות ושוככות אצל צלעות או בבשר:
י) למה צריך נפיהה כיון דלא מתפרק:
יא) אי לאו דאמרי' וכו'.
יב) כ"א אבל אם אמרי' דאין סרכה אלא מחמת נקב אחי שפיר הא דבקינן בנפיהה וכו':
יג) והר"ד משה דפונטיווי הנזכר בערוך:
יד) אין דרכו להיות חסיר וחליף אלא לאוני:
יז) דברי קבלה וכן פסק רבינו חננאל וכתב דאי מהדר לה הודרנא כשרה הסיד:
טו) דהא גופה לא אכשרינן אלא:
טז) ולא הוה סבר רב אשי למטרפה דהא כולוה הכי אית להו אלא ודאי אפי' על השנייה קאמר דכשרה:

רבינו גרשום

בבועא דלא אמרינן נקיבין בועא אחריתי אם דמו הנקבים להדדי דאמרין לאחר שחיטה ניקבה ותהא כשרה אבל אולינן לחומרא ואמרין קודם שחיטה הוא:
הני תרתי בויע' דריאה דסמיכין להדדי כו' דאמרין כיון דסמיכין להדדי [חיישינן שמא ישן נקב ביניהם ולא אחי מדיד לסתומי הנקב: ואי לא תרתי אינון וטרפה כלומר דאמרין נקב ביניהם: כל הני חיוי ברייתא הכי אית להו ואיכא דאמרי כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו: